

et misit eum in carcere donec redderet debitum 31. Videntes autem confertur eius quae fiebant, contristati sunt...

IN CAPVT XVIII.

1] Nilla hora. Sub idem tempus, Hebraei sunt est fre quenter usurpatus. Marcus cap. 9. 33. Christum eos praesens dicit, ro gassetque, quid in via tracta-

quemadmodum Clemens Alexandrinus lib. 1. pag. 40. c. 5. & D. Ambrosii serm. 10. interpretatur. 5. Et qui suscepit unum paruulum talem. Quorsum haec Christus dicitur, dubitare lector potest: sed id facile ex praecedentibus, & consequentibus intelligitur.

Mola asinaria.

Ambrosii de peccatorum appetitum meritis...

De angelis custodibus digestio.

De hominibus sicut regnum habent.

Angelum caelum regnum habent.

Angelum caelum regnum habent.

bitare non possumus de Ecclesia, non de Synagoga dictum esse. Alii ex eodem hereticorum grege Ecclesiam quidem Christianam intelligunt: sed omnem Christianorum multitudinem interpretantur. Id enim absurdum: & quia omni multitudi dici non potest, & quia, si posset, nihil inuaret: quid enim imperiti artines, quid femine peccatori facerent? Deinde quia illi proculdubio Ecclesie dici voluit, cui statim dixit, *quacumque alligaueritis super terram, erunt ligatae & in caelo*: hoc autem non omni multitudi, sed solum Apolloli, cum quibus Christus loquebatur, & ijs, qui in eorum locum successuri erant, dictum est. Præterea quia ne apud ipsos quidē ludæos omnis populi multitudo: sed soli senior & Archisynagoga excommunicare cōsueverant, vt nonnulli etiam eorundem hereticorum interpretes annotauerunt. Denique perpetuus vsus Ecclesie docet huiusmodi homines non ad totam multitudinem, sed ad eos, qui ligandi, & soluendi potestatem habent, esse deferendos: quia quia Ecclesie gubernatores sunt & totius Ecclesie personam præsentant, Ecclesia vocatur: quemadmodum D. Chrysolomus, & Euthymius monuerunt. Sic enim & magistratus, qui Rempublicam gerunt, Respublica vocantur, & quod ab illis fit, a Republica factum esse dicitur. Quod ergo D. Paulus 1. ad Corinth. 5. 24. dicit, *ego quidem absens corpore, præsentem spiritum iam iudicavi, vt præsentem in nomine Domini nostri Iesu Christi congregatus vobis tradere huiusmodi Satanæ*, & quod ex Tertulliano in Apologetico nonnulli profertur solum fuisse, vt in Christianorum congregationibus de peccatoribus iudicaretur, nihil hinc iuuat errorem. Illud enim solum in de colligitur eorum multitudinem, sed non a tota multitudine iudicia exerceri consueuisse. Nam & D. Paulus diserte dicit se non autem totam Corinthiorum Ecclesiam ecclestium illum hominem Satanæ tradidisse. Alter hereticorum interpres, qui hoc loco pro Ecclesia Rempublicam vertit, ridendus est, non refutandus. Quamuis ista ridicule ineptia periculosa sunt, quæ Ecclesiam in Rempublicam, & vt dicam clarius, in politicam hominum nihil credentium congregationem vertunt. Colligitur ex hoc loco Ecclesiam visi bilem esse, quam nostri etiam heretici inuisibilem, aut potius nullam nobis faciunt. Quia enim Ecclesie iudicium reformidant, videri posse nolunt.

Sit tibi sicut Ethnicus, & publicanus. Alludit ad consuetudinem ludæorum, qui ab Ethnicorum & publicanorum, quos pro publicis peccatoribus habebant, consuetudine abstinabant. Itaque sensus est eorum, si Ethnicis essent, esse vitandos. Quod duabus de causis fieri iubet Christus: & vt quæ eiusmodi sunt, cum se alienatos ab Ecclesia viderent, respiciant, vt ait D. Paulus 1. ad Corinth. 5. 5. vt spiritus saluus fiat, & ne, qui sani sunt, eorum consortio congregationem trahat, vt eodem loco versus 11. in dicit D. Paulus cum huiusmodi nec cibum sumere, & ad Titum 3. 10. 11. hereticum hominem post vnam, & secundam correctionem desinit sciens, quia subuersus est, quæ eiusmodi est. Et D. Ioan. 2. epist. ver. 10. 11. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non adserit, nolite recipere eum in domum, nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit ei aue, communicat operibus eius malignis. Eiusmodi sunt omnes, quos excommunicauit Ecclesia: excommunicatorum vero maxime hereticorum hereticorum maxime Caluinistæ. quorum sermo, vt caner, multo magis scribit, quam eorum, de quibus 2. ad Timoth. 2. 17. dixit D. Paulus.

18. *Quacumque alligaueritis.* Origenes, & Theophylactus, & Anastasius quæ est. 2. in scripturam, nescio et an Chrysol. (obscure enim dicit, hæc verba ad omnes proflis Christianos exiitimat pertinere decepti vt opinor, contextu, consecutione, & verborum: quæ enim dixerat: Christus paulo ante, si peccaueritis in terra

Sebastianus

Ecclesia visi

bilis.

Caluinista

synodus.

terras, & tunc dixit, *quacumque alligaueritis super terram, erunt ligatae & in caelo*, & quacumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo, putauerunt hæc verba ad eos solos, contra quos peccatum est, pertinere, quasi sententia sit, in illis iniurias remittere, Deus etiam remittit, si non remiseritis, non remittet. Eundem errorem Caluinistarum interpretes habuisse non contenti maiore auxerunt errore: quasi nullam Christus Apolloli potestatem, ac nec Petro quidem ipsi dederit, quam non omnibus Christianis concesserit. Sic quidem eorum qui apud eos doctissimi habentur in hunc locum scribunt, Veteres illi doctores, et in interpretatione huius loci magis allegorice quam proprie locuti sunt, quasi vnusquisque possit alteri, dum illi pareat, peccata solvere: tamen Apolloli singulariter proprie ligandi, atque soluendi potestatem datam fuisse non negauerunt: sed docuerunt. Facile erit verque refutatur: perspicuum enim est Christum eum, contra quem peccatum est, testes, & Ecclesiam distinguere, & soli Ecclesie dicere, *quacumque alligaueritis super terram, erunt ligatae & in caelo*. Deinde cum dicit, *si Ecclesiam non audieris, sit tibi sicut Ethnicus, & publicanus*, quia non videt Ecclesiam ab eo, qui ad Ecclesiam peccatorem deulit, distinguere, sensumque esse, si Ecclesie liganti non obediuerit, sit tibi, contra quem peccatum est, quique eum detulisti, tanquam Ethnicus, & publicanus: alius ergo est, qui iniuriam accipit, alius qui ligat, & soluit. Illa maior questio, an de sola externa, & vt ita dicam, politica Ecclesie potestate hic agatur, vt quidam nescio an latius Catholici, videtur existimare. Dubium non est, quin & de externa, & de interna ligandi potestate Christus loquatur, cum dicat, *Quacumque alligaueritis super terram, erunt ligatae & in caelo: & quacumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo*, id est apud Deum: quod enim apud Deum ligatur, & soluitur, non solum extrinsecus, & hominum opinione, sed etiam intrinsicè, & re vera ligatur, & soluitur. Adde quod, qui aliter interpretantur, Christi consilium non intelligunt: voluit enim Ecclesie tribunal vltimum esse, ad quod essent peccatores, cum aliud non esset emendationis remedium, deferendos. Ideoque summam illi tribuit potestatem: summam autem non tribuisset, si maiorem illi non dedisset, quam omnis Republica iure suo habet, vt homines pernitiosos mittat in exilium, quod in Ecclesia est excommunicatio. Quod autem sit ligare, & solvere, & quomodo hinc Confessionis præceptum necessario colligatur cap. 16. 19. expofimus. Illinc, quæ hic desiderabuntur, petenda erunt. Poterit aliquis obicere ex hoc loco colligi, aut non agi hic, nisi de externa excommunicandi potestate, nõ autem de potestate absolute in sacramento Pœnitentiæ: aut, si de sacramento Pœnitentiæ agitur, aliud est contrario sequi, neminem posse, qui sacerdos non sit, excommunicare: quod Ecclesie vsu falsum esse conuincitur. Respondet proprie de sacramento Pœnitentiæ Christum agere, excommunicandi potestatem partem esse potestatis per sacramentum pœnitentiæ ligandi, atque soluendi. Nam quisquis auditum pœnitentem non absoluit priuatim quodammodo excommunicat, quia sacramentorum perceptione eum priuatim, quamuis quia ea excommunicatio secreta est, excommunicatio vocari non solet. Qui autem, cum sacerdos non sit, excommunicat, alia id ratione faciunt, nempe quia Superiores sunt, & Ecclesiasticam habent iurisdictionem, publicum peccatorem & sacramentorum participatione, & Ecclesie suffragis priuatim. Itaque communi vsu excommunicatio vocatur.

19. *Iterum dico vobis.* Non videtur prima specie bene hæc verba ore superioribus coherere. Hilari, Chrysolomus, Hieronymus, Euthymius, & Theophylactus, eo pertinere putat, vt Christus concordat, ad

Potestatem

1. Corinth.

7. 5.

quæ loqui coeperat, cum dixit, *si peccaueritis in terra, et in caelo, quia ipse in medio eorum est pro illis ligans, aut soluens*. Hilari, Chrysolomi, & Theophylacti interpretatio coacta est, qui congregari nihil aliud esse putant, quam, quod paulo ante dixit, consentire, id est, amicitia propter Christum coniungi: Cum enim Christus dicit, *ibi sum in medio eorum*, perspicuum est eum de coeternis, & consensu agere, in quo se tanquam iudicem medium sedere significat. Alludit autem, vt opinor, ad Iudæorum consuetudinem, qui in congregationibus, id est, synagogis iudicium exercebant. Distinguit dictum est, quid sit in nomine Christi congregari. Alii enim in nomine Christi, id est, propter Christum interpretantur, ita vt qui congregantur, nihil aliud, quam Christum, & gloriam eius quaerant, vt Chrysolomus, & Euthymius. Alii inuocato nomine Christi, quod videtur melius conuenire, sed de oratione agebatur. Hæretici verbo Dei omnia metuntur, cum omnia contra verbum Dei dicant. In nomine, inquit, Christi congregari est secundum verbum Dei ad decernendum aliquid ex solis scripturis conuenire. Sed ista verbi Dei iactationes iam non heretico defertur, sciens idem dicere omnes hereticos consueuisse. Mihi accommodare addidit, de quo agitur, & ad consuetudinem locutionis nomine Christi congregari nihil aliud videtur esse, quam eius auctoritate, eiusque personam gerentes conuenire, sicut D. Paulus 1. ad Corinth. 5. 4. dicitur in nomine Christi, id est, Christi auctoritate, atque virtute, vt statim declarat, Corinthium illum Satanæ tradidisse. sed sicut Apollolos legitimum in nomine Christi baptizasse, & miracula fecisse. Itaque cum j, qui auctoritatem in Ecclesia iudicandi habent, ad iudicandum conueniunt, eo ipso in nomine Christi dicuntur conuenire. Neque necesse est, vt nihil aliud, quam Christum quaerant: quotus enim quisque id faceret? Præterquam quod nunquam conitare posset, vtrum, qui congregati essent, in nomine Christi conuenissent. Quis enim præter Deum hominum cognoscit voluntates? Quod autem hæretici ex eo iudicandum esse dicunt, vtrum in nomine Christi conuenierint, si nihil nisi ex verbo Dei conuenerint, peruerso faciunt iudicio. Non enim, quia nihil nisi ex verbo Dei decernunt, in nomine Christi conueniunt: sed quia in nomine Christi conueniunt, quod aliqui decernant. Et qui in Christi nomine non conueniunt, possunt aliquando ex verbo Dei omnia decernere. Itaque incertam nobis hæreticam & fallacem regulam tradunt, quæ si vera esset, nunquam sciri posset, aliquod Concilium in nomine Christi conuenisset. Nã ad examinandum, vtrum aliquid non ex verbo Dei decreuisset, alio Concilio opus esset: & ad examinandum, an illud alterum aliquid dixisset præter verbum Dei, rursus opus altero: sic nusquam fides nostra gradum hingeret.

Ibi sum in medio eorum. Quod Origenes, Chrysolomus & Euthymius annotarunt non dixisse Christum ibi esse: sed *ibi sum*, vt ostenderet se iam esse præsentem, haud scio, quam probabile. Illud potius explicandum, quid sit Christum esse in medio eorum. Hilarius ita videtur exponere, quasi nihil aliud sit, quam in illis per gratiam habitare. Sed isto modo in omnibus iustus est, quamuis congregati non sint: Christum vero aliter se in medio congregatorum, quam in medio aliorum, qui congregati non sunt, esse significat. Alii interpretantur esse in medio eorum, id est, pro illis petere, pro illis orare. Ego non solum auxilium: sed etiam auctoritatem significari arbitror, quasi dicit ego in medio eorum, tanquam superemus iudex sedes, eorum sententiam confirmans, quam in meo nomine pronuntiant, sicut David dixit Psalm. 81. *Dum stetit in synagoga*

quæ loqui coeperat, cum dixit, *si peccaueritis in terra, et in caelo, quia ipse in medio eorum est pro illis ligans, aut soluens*. Hilari, Chrysolomi, & Theophylacti interpretatio coacta est, qui congregari nihil aliud esse putant, quam, quod paulo ante dixit, consentire, id est, amicitia propter Christum coniungi: Cum enim Christus dicit, *ibi sum in medio eorum*, perspicuum est eum de coeternis, & consensu agere, in quo se tanquam iudicem medium sedere significat. Alludit autem, vt opinor, ad Iudæorum consuetudinem, qui in congregationibus, id est, synagogis iudicium exercebant. Distinguit dictum est, quid sit in nomine Christi congregari. Alii enim in nomine Christi, id est, propter Christum interpretantur, ita vt qui congregantur, nihil aliud, quam Christum, & gloriam eius quaerant, vt Chrysolomus, & Euthymius. Alii inuocato nomine Christi, quod videtur melius conuenire, sed de oratione agebatur. Hæretici verbo Dei omnia metuntur, cum omnia contra verbum Dei dicant. In nomine, inquit, Christi congregari est secundum verbum Dei ad decernendum aliquid ex solis scripturis conuenire. Sed ista verbi Dei iactationes iam non heretico defertur, sciens idem dicere omnes hereticos consueuisse. Mihi accommodare addidit, de quo agitur, & ad consuetudinem locutionis nomine Christi congregari nihil aliud videtur esse, quam eius auctoritate, eiusque personam gerentes conuenire, sicut D. Paulus 1. ad Corinth. 5. 4. dicitur in nomine Christi, id est, Christi auctoritate, atque virtute, vt statim declarat, Corinthium illum Satanæ tradidisse. sed sicut Apollolos legitimum in nomine Christi baptizasse, & miracula fecisse. Itaque cum j, qui auctoritatem in Ecclesia iudicandi habent, ad iudicandum conueniunt, eo ipso in nomine Christi dicuntur conuenire. Neque necesse est, vt nihil aliud, quam Christum quaerant: quotus enim quisque id faceret? Præterquam quod nunquam conitare posset, vtrum, qui congregati essent, in nomine Christi conuenissent. Quis enim præter Deum hominum cognoscit voluntates? Quod autem hæretici ex eo iudicandum esse dicunt, vtrum in nomine Christi conuenierint, si nihil nisi ex verbo Dei conuenerint, peruerso faciunt iudicio. Non enim, quia nihil nisi ex verbo Dei decernunt, in nomine Christi conueniunt: sed quia in nomine Christi conueniunt, quod aliqui decernant. Et qui in Christi nomine non conueniunt, possunt aliquando ex verbo Dei omnia decernere. Itaque incertam nobis hæreticam & fallacem regulam tradunt, quæ si vera esset, nunquam sciri posset, aliquod Concilium in nomine Christi conuenisset. Nã ad examinandum, vtrum aliquid non ex verbo Dei decreuisset, alio Concilio opus esset: & ad examinandum, an illud alterum aliquid dixisset præter verbum Dei, rursus opus altero: sic nusquam fides nostra gradum hingeret.

Ibi sum in medio eorum. Quod Origenes, Chrysolomus & Euthymius annotarunt non dixisse Christum ibi esse: sed *ibi sum*, vt ostenderet se iam esse præsentem, haud scio, quam probabile. Illud potius explicandum, quid sit Christum esse in medio eorum. Hilarius ita videtur exponere, quasi nihil aliud sit, quam in illis per gratiam habitare. Sed isto modo in omnibus iustus est, quamuis congregati non sint: Christum vero aliter se in medio congregatorum, quam in medio aliorum, qui congregati non sunt, esse significat. Alii interpretantur esse in medio eorum, id est, pro illis petere, pro illis orare. Ego non solum auxilium: sed etiam auctoritatem significari arbitror, quasi dicit ego in medio eorum, tanquam superemus iudex sedes, eorum sententiam confirmans, quam in meo nomine pronuntiant, sicut David dixit Psalm. 81. *Dum stetit in synagoga*

Quid in nomine Christi congregari

Caluinus in hunc

Fallax hæreticorum regula ad verum cognoscendum Concilium